

ע"פ 1951/14 - באב"י מקונן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1951/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערער: באב"י מקונן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 03.03.2014 בת"פ 47220-03-13 שניתן על ידי
כבוד השופטת ו' מרוז

תאריך הישיבה: ב' בשבט התשע"ה (22.1.2015)

בשם המערער: עו"ד אבי כהן

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

ערעור על חומרת העונש שגזר על המערער בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ו' מרוז) בת"פ 47220-03-13 מיום 3.3.2014.

1. המערער הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירה של הצתה לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על פי עובדות כתב האישום ביום 15.3.2013 הגיע המערער לחתונה באולם אירועים בראשון לציון. באירוע שמה המערער לשוכרה והתפתחה קטטה בינו לבין אנשים אחרים שנכחו במקום. באולם נכח גם אדם בשם סמואל טסאו (להלן: המתלונן) אשר ניסה להפריד בין הניצים. המתלונן אחז בידו של המערער ואמר לו "לך הביתה, אתה שיכור". המערער שנפגע מדבריו של המתלונן גמל בליבו להצית את חנות התבלינים שבבעלותו ולשם כך, מילא המערער דלק בשני בקבוקי פלסטיק ריקים מיד לאחר שעזב את האירוע ואותם שפך אל תוך חנותו של המתלונן. לאחר מכן, הצית המערער את הדלק באמצעות מצית ועזב את המקום בעוד החנות עולה בלהבות.

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו המערער יודה בעובדות כתב אישום מתוקן וכל צד יטען לעונש כפי הבנתו. במסגרת הטיעונים לעונש הוגש תסקיר מבחן בעניינו של המערער בו העריך שירות המבחן כי הסיכון לכך שיבצע עבירות אלימות נוספות בעתיד הוא נמוך. בנוסף, המליץ שירות המבחן לשלב את המערער בטיפול. ואולם, נוכח דפוסי התנהגות בעייתיים שהפגין המערער, צריכת אלכוהול וקשייו לקבל אחריות על מעשיו, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה לעניין העונש. כמו כן, הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית בנוגע למערער בה נקבע כי הוא אינו סובל ממחלת נפש וכשיר לעמוד לדין.

3. בגזר דינו עמד בית המשפט קמא על חומרת העבירה בה הורשע המערער ועל הסיכון הגלום בה לרכוש ולחיי אדם. חומרה יתרה מצא בית המשפט קמא בכך שלביצוע העבירה קדם תכנון ובכך שהמערער התעלם מן הסכנה שנשקפה לבתי המגורים הסמוכים כתוצאה מהצתת החנות. בהקשר זה ציין בית המשפט קמא כי על אף שבסופו של דבר גרם מעשהו של המערער נזק לרכוש בלבד, הפוטנציאל שהיה בו לפגיעה בחיי אדם הוא רב. כמו כן, ציין בית המשפט קמא כנסיבות לחומרא כי המערער נטל אחריות חלקית בלבד על מעשיו ושלל נזקקות טיפולית. זאת על אף בעיות השתייה מהן הוא סובל והיותו בעל דפוסי התנהגות תוקפניים. בהתאם לכך קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין שנתיים וחצי לארבע וחצי שנות מאסר בפועל. כנסיבות לקולא ציין בית המשפט קמא את גילו הצעיר של המערער בעת ביצוע העבירה, את העובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, ואת הודאתו. כמו כן, קבע בית המשפט קמא כי הוכח בפניו שהמערער שילם למתלונן פיצוי בסך 20,000 ש"ח, אף שהמתלונן הכחיש זאת בעדותו. בנסיבות אלו, כך קבע בית המשפט קמא, יש להעמיד את עונשו של המערער ברף התחתון של מתחם הענישה והוא גזר עליו 30 חודשי מאסר בפועל ושנה מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה של הצתה או כל עבירת אלימות אחרת מסוג פשע במשך שלוש שנים מיום שחרורו.

בקשת המערער לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט קמא נדחתה על ידי בית משפט זה (כב' השופט י' דנציגר) וביום 23.4.2014 החל המערער לרצות את עונשו.

טענות הצדדים

4. בערעור שהגיש טוען המערער כי קיימים טעמים כבדי משקל המצדיקים הקלה בעונשו. לטענתו, בית המשפט קמא לא נתן משקל הולם לנסיבות חייו הקשות; לעובדה שעוד בטרם שהוגשה נגדו תלונה במשטרה ועל אף מצבו הכלכלי הקשה, הוא נטל הלוואה ושילם באמצעותה פיצוי למתלונן; לעובדה שהודה במעשיו ולקח עליהם אחריות עוד בחקירתו הראשונה במשטרה; לגילו הצעיר בעת ביצוע העבירה; ולהיותו נעדר כל עבר פלילי. אשר לתסקיר שירות המבחן נטען כי בשל היותו צעיר ומופנם חשש המערער להתבטא בפני שירות המבחן ומכאן גם הרושם השלילי שנוצר לגביו. לטענתו, הוא הפסיק לצרוך אלכוהול לאחר האירוע ומודע לכך שהוא זקוק לטיפול שסייע לו להתמודד עם הקשיים אותם חווה. המערער מוסיף וטוען כי הגיש בקשה להתנדב לצה"ל והוא ממתין להחלטת רשויות הצבא בעניינו. כמו כן, מפנה המערער לפסיקה ממנה עולה לטענתו כי העונש שהוטל עליו חורג מהמקובל במקרים דומים. מנגד, טוענת המשיבה כי דין הערעור להידחות מן הטעם שכלל הטעמים עליהם מצביע המערער להקלה בעונשו נלקחו בחשבון על ידי בית המשפט קמא ובאו לידי ביטוי בגזר דינו. נטען כי נוכח העובדה שקדם תכנון לביצוע העבירה והעובדה שהמערער היה אדיש לסכנה הנשקפת ממעשיו לחיי אדם אין מקום להקלה נוספת בעונשו.

התסקירים המשלימים של שירות המבחן

5. בתסקיר המשלים שהגיש שירות המבחן לקראת הדיון בערעור צוין כי התנהגותו של המערער במאסר תקינה וחיובית. בנוסף צוין בתסקיר כי המערער החל להראות ניצנים של הכרה בפסול שבמעשיו. עוד נמסר כי המערער השתלב בהליך שיקומי אך לאחר מספר חודשים חלה נסיגה במצבו והוא עזב את התוכנית מיוזמתו. בתסקיר משלים נוסף (שעל הגשתו הורינו לאחר הדיון בערעור בשל טענה שהעלה המערער במהלך הדיון כי ביקש לשוב ולהשתלב בהליך שיקומי), פירט שירות המבחן כי אף שהמערער הקפיד להגיע למפגשים של הקבוצות הטיפוליות בהן שולב, הוא התקשה לשתף פעולה עם התוכנית השיקומית עד שלבסוף נשר ממנה. עוד צוין שירות המבחן כי לאחרונה ביקש אמנם המערער לשוב ולהשתלב במסלול שיקומי אך מאחר שהצוות המטפל התרשם כי בקשה זו נובעת מתוך אינטרס אישי ולא מתוך רצון כן להשתקם, הוחלט כי המערער אינו מתאים לקחת חלק בהליך השיקומי המסוים שבו השתתף בעבר. עם זאת צוין כי בשלב זה נבחנת התאמתו של המערער להשתתף בקבוצת שליטה בכעסים.

דין והכרעה

6. דין הערעור להידחות. הלכה מושרשת היא כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בגזרי דין של הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים (ע"פ 1925/14 עלוש נ' מדינת ישאל (8.2.2015), בפסקה 8) והמקרה דנן אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה.

עבירת ההצתה בה הורשע המערער היא עבירה חמורה ביותר הטומנת בחובה סיכון רב לשלומו של הציבור (ראו, ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל (8.11.2012), בפסקה 3 (להלן: עניין סורי)). הדבר נכון בפרט בעניינו משום שמדובר בהצתת חנות הממוקמת באזור מגורים. בית משפט זה קבע לא פעם כי נוכח חומרתה הרבה של עבירת ההצתה לא ניתן להסתפק בעונש שאינו כולל רכיב משמעותי של מאסר בפועל (שם, בפסקה 4; עוד ראו, ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל (18.3.2007), בפסקה ה(4)). אמנם, כפי שמציין בא כוח המערער, במקרים מסוימים הוטלו על מי שהורשעו בעבירות של הצתה עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ואולם, עיון בפסקי הדין אליהם הפנה בא כוח המערער מלמד כי הדבר נבע משיקולי שיקום כבדי משקל שהיו קיימים באותם מקרים, ובשים לב

להמלצת שירות המבחן להימנע מעונש מאסר מאחורי סורג ובריח (ראו, עניין סורי, בפסקה 5; ע"פ 4390/03 ספנוב נ' מדינת ישראל (18.8.2003); ת"פ (ב"ש) 9773-03-10 מדינת ישראל נ' אזולאי (16.9.2013); ת"פ (י-ם) 21006-03-11 מדינת ישראל נ' פינטו (22.7.2012)). בענייננו, המערער לא לקח אחריות מלאה על מעשיו ושירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה שיקומית בעניינו ואף דיווח כי המערער מתקשה להשתלב ולהתמיד בהליך השיקומי. לפיכך, אין הצדקה להפחתה בעונשו של המערער משיקולי שיקום. פסק הדין שניתן בע"פ 7887/12 שאול נ' מדינת ישראל (24.4.2013) (להלן: עניין שאול) אליו התייחס המערער בהדגשה בטיעוניו, אף הוא אינו מצדיק הפחתה בעונשו של המערער. המערער טען כי על הנאשם בעניין שאול נגזרו 30 חודשי מאסר בפועל אף שהיה בעל עבר פלילי מכביד וניהל משפט הוכחות ומכאן שהעונש שנגזר על המערער כמי שעברו נקי וכמי שהודה במעשה, הוא מופלג בחומרתו ויש להקל בו. המערער מתעלם מכך שבעניין שאול התקיימו נסיבות חריגות בשל הבעיות הנפשיות שמהן סבל הנאשם ואילו בענייננו נקבע לאחר בדיקה כי המערער אינו סובל ממחלת נפש כלשהי ונסיבותיו האישיות של המערער נלקחו בחשבון על ידי בית המשפט קמא. כמו כן נלקחו בחשבון יתר השיקולים לקולא הצריכים לעניין ואלה באו לידי ביטוי בעונש שגזר עליו, שאינו מצדיק התערבות כאמור.

אשר על כן, דין הערעור להידחות.

אנו תקווה כי המערער ישכיל לנצל את ההזדמנויות הטיפוליות שעומדות לרשותו במהלך תקופת המאסר וכי יתמיד במהלכים אלה לטובתו ולטובת השתלבותו החיובית בחברה אליה ישוב בתום ריצוי העונש.

ניתן היום, כ"ו בשבט התשע"ה (15.2.2015).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
